

# Dkt. Roger Green, Matengenezo ya Sasa, Hotuba ya 9, Upuritani

© 2024 Roger Green na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Roger Greene katika kozi yake, Matengenezo ya Wakati Uliopo. Hii ni kipindi cha 9 kuhusu Upuritani.

Sawa. Sawa. Niko kwenye ukurasa wa 12 wa silabasi. Loo, na hatuhitaji kuzungumzia kuhusu mtihani leo.

Tutazungumzia kuhusu hilo Ijumaa na baada ya kupitia maandishi. Nami nitafanya mtihani nami, ili niweze kuangalia mtihani na kuhakikisha nyote mko kwenye shabaha kuhusu kile mnachopaswa kusoma na kila kitu. Kwa hivyo, tutatoa mihadhara leo, mistari kisha Ijumaa, mtihani Jumatatu, na kisha wiki ijayo tutatoa mihadhara Jumatano na Ijumaa.

Hatutafanya kikundi cha majadiliano Ijumaa wiki ijayo. Sawa, kwa hivyo huu ni ukurasa wa 12 wa mtaala. Huu ni mhadhara nambari nne, Theolojia ya Upuritani katika Kanisa Huru na Upanuzi wa Upuritani hadi Ulimwengu Mpya, ambao unahusu mahali tulipo.

Kwa hivyo, kwanza kabisa, historia ya kidini ya Uingereza hapo awali, kabla ya Upuritan. Sawa. Sasa, jambo moja, jambo moja tulilojaribu kusema ni kwamba, kama ukumbusho, kwamba kijiografia tumebadilika kidogo katika suala la wakati huu kwa sababu Matengenezo ambayo tumeyaona yamekuwa Ujerumani chini ya Luther na Uswisi chini ya Calvin, lakini sasa yanahamia Uingereza.

Na kuna Matengenezo ya Kanisa yanayofanyika Uingereza, na kisha kwamba, baadhi yake, usemi wa hilo utakuja Marekani, au Amerika tuseme, ndiyo maana tulisema upanuzi wa Upuritani hadi Ulimwengu Mpya. Kwa hivyo tulizungumzia hilo . Kisha, nambari B, maendeleo ya Ukanisa miongoni mwa Wabaptisti.

Kwa hivyo, kwanza tulizungumzia kuhusu Ukanisa. Tulitaja Theolojia ya Wapuritani. Loo, sikuelewa, sikuelewa hili hapa.

Acha nifanye hivi tu. Tulitaja Theolojia ya Wapuritani, na kwa madhumuni yetu, mjadala wa theolojia umebadilika, kwa namna fulani, kutoka kuhesabiwa haki kwa imani na uhakika, lakini sasa umebadilika kidogo hadi kwenye shughuli nzima ya kanisa. Kwa hivyo, Wapuritani walikuwa na wasiwasi sana kuhusu mambo ya kanisa, na mambo mawili makubwa yanaweza kugawanywa katika liturujia ya kanisa.

Walihisi kwamba kanisa la Anglikana lilikuwa bado ni la Kikatoliki kupita kiasi, halijabadilishwa vya kutosha, na pia kwa siasa za kanisa, au jinsi unavyoendesha

kanisa. Hawakupenda biashara hii ya kuendesha kanisa kwa aina fulani ya serikali ya kihierarkia. Wangependelea kuendesha kanisa kwa kutaniko, kuwaacha watu wawe na sauti katika kuendesha kanisa, na kadhalika.

Kwa hivyo, liturujia na siasa vikawa aina mbili za nguvu zinazowasukuma, bila shaka. Kwa hivyo, basi, Harakati Huru ya Kiingereza, tulitoa historia, tulizungumzia kuhusu Wahujaji wanaokuja Amerika, kisha C, tulizungumzia kuhusu uhamiaji wa Wapuritan kwenda Amerika na uundaji wa Ushirika wa Marekani. Sasa, wacha nihakikishe kwamba tumezungumzia hilo, uundaji, uundaji wa Ushirika wa Marekani.

Sawa, hatujamaliza hilo kabisa, nambari C. Sawa, tulitaja kwamba kulikuwa na makumi ya maelfu ya Wapuritani waliokuja kwenye fukwe hizi. Na labda sikusisitiza vya kutosha siku nyingine; kwa kweli, Wapuritani hawa walitoka wapi? Walifika mahali tulipo. Hapo ndipo walipofika. Walikuja Boston na kile tunachokiita North Shore, maeneo kama Ipswich, na maeneo kama hayo.

Kwa hivyo, hii ni nchi ya Wapuritani hapa juu. Hapa ndipo Wapuritani walipokaa, kando ya pwani hapa. Kwa hivyo, tuko katikati yake hapa.

Kwa hivyo, kumbuka walipokuja, hawakuwa na furaha sana na koloni hilo huko Plymouth, ingawa. Unakumbuka tulitaja hilo? Kwa sababu koloni la Plymouth lilikuwa la kujitenga, lilikuwa huru, walikuwa watu waliokuwa wameacha kanisa. Kwa upande mwingine, Wapuritani walitaka kurekebisha kanisa kutoka ndani, walitaka kulisafisha kanisa, kwa hivyo hilo ndilo jina lao.

Nadhani kile ambacho hatukufanya ni kuunda Ushirika wa Kimarekani. Kwa hivyo, tunataka kutaja kuunda Ushirika wa Kimarekani sasa. Na kuna neno moja tu kwamba mimi, sikufanya hivi vizuri kabisa.

Kwa hivyo, ndio, hapa kuna neno ambalo nataka kutaja hapa. Na ni Jukwaa la Cambridge. Sawa, Jukwaa la Cambridge.

Jukwaa la Cambridge lilifanyika mwaka wa 1648. Kwa hivyo, tunapaswa kuzingatia Jukwaa la Cambridge, 1648. Na hilo ni nini? Kwa kweli, mahujaji waliokuwa chini Plymouth walikuwa kimsingi Wakorintho, sivyo? Walidhani kwamba unapaswa; wao ni watenganishaji huru, lakini walidhani kwamba unapaswa kuendesha kanisa vipi? Haupaswi kuendesha kanisa kwa aina fulani ya uongozi.

Unapaswa kuendesha kanisa kwa kutaniko, sawa? Na Wapuritani huko Boston hawakuwapenda wanaojitenga, kama tulivyosema, lakini Wapuritani huko Boston na sehemu zingine kama hapa juu katika kile tunachokiita North Shore, pia walikuwa Wakongamano katika mfumo wa serikali. Lakini kilichotokea kufikia 1648 ni kwamba Wapuritani katika nchi hii hawakuwa tena katika kanisa la Anglikana ili kuweza kutakasa kanisa la Anglikana. Wako mbali sana na makanisa mama huko Uingereza.

Kwa hivyo, kinachotokea ni kwamba wanajenga makanisa yao na kuunda makutaniko yao kulingana na sera za makanisa. Kwa hivyo, kwa maana hiyo, Wapuritani hawaendi tena kwenye makanisa ya Anglikana. Sio Waanglikana kama walivyokuwa Uingereza, wakibaki katika kanisa la Anglikana kujaribu kurekebisha kanisa la Anglikana.

Wao ni Wakongregationalist waliokamilika. Kwa hivyo, kwa kweli, Wapuritan hapa na watenganishaji huko Plymouth, wanachoamua kufanya, jambo la kawaida sana, wanaamua kuungana. Tuungane pamoja.

Kwa hivyo, mnamo 1648, jukwaa la Cambridge lilikuwa ni kuungana kwa Wapuritan na waumini huru kuunda Ukanisa, aina ya dhehebu. Kwa hivyo linachukua sura katika nchi hii mnamo 1648. Kwa hivyo hawana uadui tena kati yao.

Wanaungana kwa namna fulani katika makubaliano haya mazuri. Hii ilikuja kujulikana kama Hati ya Ushirika wa Marekani. Kwa hivyo, mnamo 1648, Ushirika ulianzishwa hapa kwenye pwani hizi.

Sasa, kumbuka tulisema moja ya mafundisho yaliyoenea ambayo watu hawa walikuwa wanajaribu kuzungumzia ni eklesiolojia. Kwa hivyo, hivi ndivyo wameamua kwa upande wa mafundisho ya eklesiolojia, hivi ndivyo wameamua kuunda makanisa yao kwa njia za makutaniko na kadhalika. Kwa hivyo, Ushirika huzaliwa.

Sasa, sijui historia yako. Kwa hivyo labda siku ya mwisho, tunaweza kuzungumza kidogo kuhusu hilo. Lakini baadhi yenu mnaweza kuwa Wakorintho.

Labda huo ndio aina ya uhusiano wako wa kidini. Na ikiwa ni hivyo, ulianza kitaalamu mwaka 1648 na kwenye mkataba huu ulioanzishwa. Kwa hivyo huo ni uhamiaji wa Wapuriti kwenda Amerika na uundaji wa Ushirika wa Kimarekani.

Je, kuna maswali yoyote kuhusu hilo? Je, tunaelewa hili, unajua, tunaona aina hizi za harakati huru zikijitokeza hapa. Huu ndio wakati ambapo yote hayo yanatokea, na eklesiolojia inakuwa suala kuu la kitheolojia hapa. Sawa? Sawa.

Twende kwa Wabaptisti. Baadhi yenu mnaweza kuwa Wabaptisti, na hiyo inaweza kuwa historia yenu. Kwa hivyo twende kwa Wabaptisti na kutoa utangulizi, kisha muhtasari unaendelea kwenye ukurasa wa 13.

Lakini hebu tutoe utangulizi kwa Wabaptisti. Na lazima nirudi nyuma kidogo hapa ikiwa utaniruhusu tu hapa kurudi hapa. Kulikuwa na watu wawili walioishi Uingereza, viongozi wawili.

Mwanamume anayeitwa John Smith, na nadhani tuna miadi yake hapo. Sawa. Na alikuwa rafiki wa mtu anayeitwa Thomas Helwys .

Jina hili hutamkwa Helwys ikiwa unatafuta matamshi, lakini Smith na Helwys . Sawa. Sasa ni washirika.

Watu hawa wawili ni washirika. Na ni watu huru. Hawamo ndani ya kanisa la Anglikana.

Wameamua kwamba tutaondoka katika kanisa la Anglikana. Na waliondoka katika kanisa la Anglikana yapata mwaka 1608 hivi. Kwa hivyo, watu hawa ni huru.

Lakini pia wanaamua kwamba kuna aina nyingine ya suala la kikanisa wanaloamua. Wanaamua kwamba ubatizo huu wote wa watoto wachanga ambao watu hawa wote wanafanya, Wakatoliki wanabatiza watoto wachanga, Waanglikana wanabatiza watoto wachanga, watu wengine huru wanabatiza watoto wachanga, watenganishaji wengine wanabatiza watoto wachanga. Hatufikiri hivi ni sawa.

Tunadhani Biblia inafundisha ubatizo wa watu wazima. Kwa hivyo, wanapata kimbilio. Bila shaka, hawakaribishwi Uingereza kwa sababu wanaamini hivi.

Kwa hivyo, wanapata kimbilio wapi? Wataenda wapi kwa ajili ya kimbilio? Tunitaja hili siku nyingine. Wataenda nchi gani au wapi? Wataenda Uholanzi. Kumbuka, tulisema Uholanzi ilikuwa mahali pa uvumilivu wa kidini.

Sasa, wanatokea kwenda Amsterdam. Na hili ni jambo ambalo nisingeshauri leo. Lakini John Smith alikuwa na uhakika sana kuhusu ubatizo wa watu wazima kiasi kwamba alijibatiza mwenyewe huko Amsterdam katika mojawapo ya mifereji.

Sasa, labda mifereji ilikuwa safi zaidi wakati huo kuliko ilivyo leo, angalau kutokana na nilichokiona hata hivyo. Na labda ni vizuri zaidi kujitupa mwaka 1608 kuliko ilivyo leo. Hilo ndilo aliloamua kufanya.

Alitaka kutoa hoja. Na hoja ilikuwa ubatizo wa watu wazima kwa kuzamishwa kikamilifu, ndivyo nitakavyofanya. Na kwa hivyo, Smith na Helwys ndio utangulizi wa biashara hii yote ya watu wanaojiita Wabaptisti.

Sasa, hilo linatupeleka kwenye ukurasa unaofuata, hadi ukurasa wa 13. Na tutawaona Wabaptisti wa Arminian, Wabaptisti wa Calvin wakiunda vyama na mgawanyiko ndani ya safu. Kwa hivyo kwanza chini ya B, kundi la kwanza la Wabaptisti, hakika Smith na Helwys , walikuwa wale walioitwa Wabaptisti Wakuu au Wabaptisti wa Arminian.

Sababu ya kuitwa Wabatisti Wakuu au Waarminia ilikuwa kwamba waliweka msisitizo kwenye uhuru wa kuchagua. Mungu huwapa watu neema yake, na watu, kwa uhuru wao wa kuchagua, wanaweza kusema ndiyo kwa Mungu au hapana kwa Mungu. Kwa sababu ya msisitizo wao kwenye uhuru huu wa hiari wa kusema ndiyo au hapana kwa Mungu, walijulikana, na walipata cheo hiki kama Wabatisti Wakuu au Waarminia baada ya mafundisho ya Jacob Arminius.

Kwa hivyo, wakawa, huo ulikuwa mwanzo wa harakati ya Wabaptisti. Na Smith na Helwys, hatimaye, kwa ufupi, lakini Smith alikufa mwaka wa 1612. Na hivyo Helwys aliamua kuhamisha kutaniko dogo kurudi London.

Na hapo ndipo alipoanzisha kusanyiko la kwanza la Wabaptisti huko London. Smith alikuwa amekufa. Unaweza kuona kwamba mnamo 1612, Helwys aliishi kwa miaka mingine minne.

Lakini mnamo 1612, alirudi London na kuanzisha dhehebu dogo, nao wakajiita Wabatisti Wakuu au Wabaptisti wa Arminian. Kwa hivyo ndivyo wote wanavyoanza. Hivyo ndivyo wanavyoanza.

Lakini tazama, nambari C katika muhtasari wako, yapata mwaka 1638, kulikuwa na kundi la Wabaptisti walioamua, hapana, sisi sio; hatuamini katika uhuru wa kuchagua kama Smith na Helwys walivyozungumzia kuhusu hilo. Sisi si Wabaptisti wa Arminian au Wabaptisti Wakuu. Sisi ni Wabaptisti wa Calvin.

Kwa hivyo, Wabaptisti wa Calvin walianzisha kutaniko mnamo 1638 huko London. Kwa hivyo, wao, Wabaptisti hawa wa Calvin, wanasisitiza sio uhuru wa mapenzi bali mambo tuliyozungumzia na John Calvin, haswa uchaguzi maradufu. Kwa hivyo, kuanzia 1638, una kundi lingine la Wabaptisti linaloundwa hapo na kuitwa Wabaptisti wa Calvin au kuitwa, kuitwa, wakati mwingine huitwa Wabaptisti Maalum, lakini sina hilo, sina jina hilo huko chini.

Lakini wakati mwingine, watu hawa huitwa Wabaptisti Maalum. Kwa hivyo, sawa. Sasa, nambari D, uundaji wa vyama.

Uundaji wa vyama ukawa muhimu sana hapa kwa Wabaptisti hawa, hasa watu hawa huko London; hapa ndipo yote yalipoanzia. Kwa hivyo, sawa. Sasa, sijui kama kuna yeyote kati yenu ni Wabaptisti.

Labda nyote ni Wabaptisti. Sijui. Lakini kwa Wabaptisti, kitovu cha mamlaka kwa Wabaptisti kiko wapi? Je, kiko katika uongozi fulani wa kimadhehebu wenye mamlaka? Je, hapo ndipo kitovu cha mamlaka kiko kwa Wabaptisti? Au ni mahali pengine? Kiko wapi? Ikiwa yeyote kati yenu ni Wabaptisti, ni nini hicho? Maandiko hakika ndiyo msingi wa mamlaka.

Na kisha, ni nani anayeweza kutafsiri maandiko, Jesse? Kiongozi wa dhehebu anatafsirije Biblia? Ni nani anayeweza kutuambia maana ya hili, kwa ujumla, katika desturi ya Wabaptisti? Kuna yeyote? Ni nini hicho? Ni nini hicho? Mchungaji, mchungaji, na kanisa la mtaa, kusanyiko, na kanisa la mtaa. Kitovu cha mamlaka ya desturi ya Wabaptisti kiko katika kanisa la mtaa. Sasa, tuna kila aina ya madhehebu ya Wabaptisti, kwa hivyo tunazungumza tu kwa ujumla hapa.

Lakini kanisa la mtaa ndilo kitovu cha mamlaka. Na ni nani anayeweka wakfu? Katika utamaduni wa Kibaptisti, ni nani aliye na haki, kwa namna fulani, ya kuweka wakfu? Je, ni dhehebu au ni kanisa la mtaa? Ni kanisa la mtaa. Kitaalamu, haki ya kuweka wakfu, mamlaka ya kuweka wakfu, yapo katika kanisa la mtaa.

Kwa hivyo, hiyo ni sehemu ya utamaduni wa Wabaptisti. Sasa, najua tuna aina nyingi tofauti za mawazo yanayotokana na hilo, lakini kwa ujumla nazungumzia tu utamaduni wa Wabaptisti kwamba mamlaka iko katika kanisa la mahali. Wabaptisti wanajivunia sana hilo, kwamba sisi, makanisa ya mahali, mamlaka, na kadhalika.

Watu hawa walijivunia sana hilo. Lakini walichogundua ni kwamba walilazimika kuunda, au la, hawakulazimika, lakini waliamua kuunda vyama. Sawa? Na kwa nini, na sababu ya kufanya hivyo, kama ningefanya hivyo, acha nichore hii tu.

Kwa hivyo, waliamua, una kanisa la mtaa hapa, na kanisa la mtaa hapa, na kanisa la mtaa hapa. Una makanisa ya mtaa yaliyoenea katika sehemu mbalimbali za Uingereza. Unachotaka kufanya ni kuunda chama, si kuwaambia makanisa hayo ya mtaa la kufanya.

Hiyo si kazi ya chama. Hata hivyo, kazi ya chama ni kuona kile tunachofanana. Je, tunaweza kuelewa kile ambacho kila kanisa la mtaa linachofanana na kanisa linalofuata la mtaa? Na hilo litatupa nguvu ikiwa tunaweza kutambua kile tunachofanana.

Kadri Wabaptisti walivyokua na kukua, watu hawa, Wabaptisti Mkuu na Wabaptisti wa Calvin, waliunda vyama ili kuwapa Wabaptisti mitazamo kuhusu mambo. Kwa hivyo ninachotaka kufanya hapa, kwa sababu kumbuka, eklesiolojia ndiyo mada yetu kuu hapa, ninachotaka kufanya ni kutaja tu baadhi ya mambo waliyojadili, baadhi ya masuala ambayo yalikuwa muhimu kwao walipokutana katika vyama hivi. Hilo si kuondoa mamlaka ya kanisa la mahali hapo hata kidogo, lakini wanakutana katika vyama hivi, na wanasema, je, tunaweza kutoa mtazamo wa Wabaptisti Mkuu kuhusu mambo? Kwa hivyo wacha niwataje baadhi yao.

Nambari ya kwanza ni kile walichokiita mkusanyiko wa makanisa. Mkutano wa makanisa. Kwa mkutano wa makanisa, walimaanisha kwamba wewe si wa kanisa kwa sababu ya kuzaliwa kwako.

Unajua, ukizaliwa katika kanisa la Anglikana, umebatizwa katika kanisa la Anglikana, hilo litakuwa kanisa lako. Hapana, wewe ni wa kanisa. Wazo la kanisa ni kwamba ni jumuiya iliyokusanyika. Ni watu ambao kwa hiari na kwa makusudi huja katika mwili wa Kristo.

Huo ndio mtazamo wa Wabaptisti. Kwa hivyo, wewe si mfuasi wa kanisa kwa sababu tu ulizaliwa humo au kwa sababu tu wazazi wako au babu na bibi zako walikuwa katika kanisa hilo. Wewe ni mfuasi wa kanisa kwa sababu ya aina yako ya uongofu na uko tayari kujiunga na kanisa hilo.

Kwa hivyo hilo lilikuwa jambo moja. Jambo la pili walilozungumzia, bila shaka, lilikuwa ubatizo wa mwamini. Hawakuamini ubatizo wa watoto wachanga kama Waanglikana walivyoamini au Wakatoliki walivyoamini.

Waliamini katika ubatizo wa watu wazima. Ni waumini pekee ndio wanaobatizwa. Baadhi ya mambo haya yatasikika yakifahamika kwako ikiwa unatoka katika utamaduni wa Kibaptisti, lakini ubatizo wa waumini.

Kwa hivyo, jambo la tatu walilozungumzia sana ni jinsi gani tunapaswa kushughulika na wasioongoka? Jumuiya nyingi hizi za Wabaptisti zilikuwa aina ya jumuiya za kujitenga kutoka kwa utamaduni mkubwa, kutoka kwa ulimwengu mkubwa, kwa sababu waliona utamaduni mkubwa, ulimwengu mkubwa kama unawachafua waumini, na kadhalika. Kwa hivyo kulikuwa na aina hii ya wazo la kujitenga miongoni mwa Wabaptisti wengi kwamba hatutaki kuwa sehemu ya ulimwengu huo mpana zaidi wa uovu ambao haujabatizwa. Hatutaki kuwa sehemu ya ulimwengu huo.

Tunataka kuwa aina yetu ya kundi la waumini. Kwa hivyo hilo ndilo jambo la tatu walilozungumzia. Jambo la nne walilozungumzia lilikuwa ni kuwekwa wakfu.

Na tayari tumetaja mamlaka ya kuwekwa wakfu yapo ndani ya kanisa la mtaa. Na tena, chama hakijaribu kuondoa mamlaka hayo. Wanajaribu tu kuona kile tunachofanana. Tunaamini nini kwa pamoja kuhusu kuwekwa wakfu? Tuna mtazamo gani wa Kibaptisti kuhusu kuwekwa wakfu? Kwa hivyo wanazungumza sana kuhusu kuwekwa wakfu.

Pia walizungumzia sana kuhusu uhusiano na serikali. Unapaswa kuhusika vipi na serikali? Na kwa ujumla, hii ilikuwa kweli kwa Wabaptisti waliokuja hapa na kuja katika ulimwengu mpya; kwa ujumla, walitaka aina ya utengano wa kanisa na serikali. Lakini walitaka utengano wa kanisa na serikali, ambao umebadilika kidogo leo. walitaka utengano wa kanisa na serikali kwa sababu hawakutaka serikali itusumbue sisi Wabaptisti kwa sababu tunabatiza watu wazima au kitu kama hicho.

Walitaka kutenganishwa kwa kanisa na serikali ili serikali isiingilie maisha ya jamii hii. Kwa hivyo walitaka aina dhahiri ya ufafanuzi wa majukumu. Kwa hivyo, kwa namna

fulani, walikuwa wakiogopa kuingiliwa kwa serikali, na serikali kuingiliwa katika maisha yao ya kidini.

Na hilo litakuwa kweli hapa Marekani pia. Wabaptisti watakuwa watetezi hodari sana wa kutenganisha kanisa na serikali nchini Marekani. Nadhani inavutia sana.

Hii haina uhusiano wowote na chochote, kwa hivyo usijaribu kufanya uhusiano wowote. Lakini nadhani inavutia sana kwamba tunapozungumzia kuhusu kutengana kwa kanisa na serikali leo katika mijadala yetu, sababu ya watu kuzungumza kuhusu kutengana kwa kanisa na serikali ni kwa sababu wanaogopa ushawishi ambao kanisa litakuwa nao kwa serikali. Kwa hivyo, hawataki ushawishi wa kidini kwa serikali.

Wanataka labda serikali isiyo ya kidini, kwa hivyo wanataka kutenganishwa kwa kanisa na serikali. Hilo linanivutia sana kwa sababu hiyo sio sababu ya awali ya mjadala wa kutenganishwa kwa kanisa na serikali. Sababu ya awali ilikuwa sababu hii ya Kibaptisti.

Hatukutaka serikali iongoze kanisa. Tumebadilisha mambo leo na kuweka gari mbele ya farasi. Hilo ni jambo la ajabu.

Sawa, mambo mengine machache tu. Walizungumzia kuhusu kazi ya umisionari, bila shaka. Watu hawa walikuwa na nia ya umisionari sana, kwa hivyo walizungumzia kuhusu kazi ya umisionari ambayo makanisa haya yote ya mahali hapo yalikuwa yakishiriki au yakijitahidi kufanya.

Pia walizungumzia kuhusu ibada ya kanisa. Walizungumzia sana kuhusu kile tunachokiita liturujia ya kanisa. Ilikuwa rahisi zaidi, bila shaka, kuliko liturujia ya Anglikana na ibada ya Anglikana.

Wakati mwingine ilijumuisha mambo, hata hivyo, kama vile kuosha miguu kama karibu aina ya sakramenti kwa namna fulani. Hawakuita kuwa sakramenti, bali kuosha miguu kwa sababu walimwona Yesu kama mfano wa hilo na kadhalika. Pia walizungumzia kuhusu nidhamu.

Unawaadhibu vipi waumini wa kanisa? Kila kanisa la mtaa lina njia yake, lakini hebu tuzungumzie na tuone kama tuna mtazamo wa Kibaptisti kuhusu nidhamu ya watu wa kanisa. Walizungumzia sana hilo. Pia walizungumzia maisha ya nyumbani kama Mbaptisti mzuri, muumini mzuri, na Mkristo mzuri.

Uhusiano kati ya mume na mke ukoje? Unapaswa kuwaleaje watoto wako? Kitu kama hicho. Watu hawa walipendezwa sana na mtazamo wa Mbaptisti ni nini? Mbaptisti ni nini? Wabaptisti wanapaswa kutafakarije maisha yao na maisha ya ulimwengu tunaishi? Haikumaanisha, tena, kwamba chama hicho kingelazimisha hili kwa kila kanisa la mtaa. Kila kanisa la mtaa linajitegemea.

Kila kanisa la mtaa lina uhuru wake. Kanisa la mtaa lilikuwa na haki yake ya kufanya maamuzi yake, lakini kulikuwa na mtazamo ambao walidhani ulikuwa kama mtazamo wa Kibaptisti. Huo ndio uundaji wa vyama kwa sababu hiyo.

La mwisho hapa ni mgawanyiko katika safu. Mgawanyiko katika safu. Kwanza kabisa, Wabatisti Wakuu au Wabaptisti wa Kiarmenia.

Ni nini kilichowapata Wabatisti Wakuu na Wabaptisti wa Armenia? Kwa kweli, kilichowapata ni kwamba kulikuwa na Wabaptisti, Wabatisti Wakuu, na Wabaptisti wa Armenia ambao walianza kuhoji uungu wa Kristo. Walianza kuhoji kama Kristo alikuwa wa kimungu kweli au kama alikuwa mtu mzuri tu wa kufuatwa. Wabatisti Wakuu wengi nchini Uingereza wakati huu wakawa Wayunitariani.

Hawakuamini tena Utatu. Waliamini katika Mungu mmoja tu, na waliamini kwamba Yesu alikuwa mtu mwema na kielelezo kizuri, mfano mzuri kwetu kufuata, kwa hivyo wakawa Wayunitariani. Kwa hivyo, miaka mia moja baadaye au zaidi, kimsingi, Wabatisti hawa wa Jumla waliungana na kile kilichojulikana hatimaye kama Uyunitariani.

Uyunitariani kama harakati ilianza Uingereza, na kisha ikaja hapa Amerika. Kwa hivyo, wanafuata njia ya kiliberali, nadhani unaweza kusema. Sawa, vipi kuhusu mgawanyiko katika safu? Vipi kuhusu Wabaptisti wa Calvin? Vipi kuhusu Wabaptisti hawa mahususi? Naam, Wabaptisti wa Calvin huko Uingereza na hata hapa Amerika waliitikia uliberali huo waliouona kwa Wabaptisti Wakuu.

Kwa hivyo, waliitikia kwa kwenda kwenye aina ya mrengo wa kulia uliokithiri, na Wabaptisti wa Calvin wakawa Wabaptisti wa hali ya juu. Wakawa Wakalvinisti wenye msimamo mkali. Wao ni Wakalvinisti, Wabaptisti wa Calvin, na Wakalvinisti wenye msimamo mkali.

Kwa hivyo, una aina ya mrengo wa kushoto uliokithiri, aina ya mrengo wa Unitarian, na una mrengo wa kulia uliokithiri. Una wafuasi wa Calvin waliokithiri hapa kwenye mrengo wa kulia, na wengine walibaki katikati. Lakini una misimamo miwili inayojitokeza.

Wafuasi wa Calvin walikuwa na msimamo mkali sana hivi kwamba mara tu walipoanza kujadili kazi ya umishonari katika vyama vyao, waliamua kwamba hatuhitaji wamisionari. Asante sana. Kwa sababu Mungu alikuwa amepanga kabla ya ulimwengu ni nani angeokolewa, na kabla ya ulimwengu kuanza ni nani angepotea, hatuhitaji wamisionari kwenda kuwaambia watu hivyo. Ikiwa Mungu atawaokoa, Mungu atawaokoa.

Kama wamepotea, wamepotea, sivyo? Kwa hivyo hao ni baadhi ya Wakalvini wenye msimamo mkali. Kwa hivyo hapo ndipo Wabaptisti walipoenda.

Hapo ndipo walipobadilika. Sasa, ikiwa baadhi yenu mna asili ya Kibaptisti, kuna madhehebu mengi ya Kibaptisti leo. Katika kozi yangu ya Ukristo wa Marekani, nina slaidi inayoonyesha madhehebu mbalimbali ya Kibaptisti katika sehemu mbalimbali za dunia.

Kwa hivyo, labda kuna madhehebu 99 ya Kibaptisti duniani leo. Baadhi yao ni majina ya kuvutia sana na kadhalika. Sijui kama ningeweza kupata hilo.

Labda nionyeshe hilo hapa pia. Lakini ndivyo ilivyotokea kwa Wabaptisti. Lakini kumbuka Wabaptisti ni harakati huru.

Wao ni harakati ya kujitenga. Wao si Waanglikana tena. Wametoka huko.

Kwa hivyo, tulichokuwa nacho ni kwamba, kwa sababu eklesiolojia ni sehemu muhimu ya majadiliano, tulichokuwa nacho sasa ni vikundi viwili huru vinavyoundwa, Wakongresistanti na Wabaptisti, wote Uingereza na hapa katika Ulimwengu Mpya. Kwa hivyo sasa tutaona majibu fulani kwa haya yote, lakini ni nani anataka kuzungumzia Wakongresistanti au Wabaptisti? Kuna yeyote? Kuna chochote hapa? Je, unaona aina ya mageuzi ya vikundi hivi huru vya kujitenga katika aina yao ya muundo wa madhehebu? Kulikuwa na. Katika karne ya 17 nchini Uingereza na kuanzia karne ya 18, mambo mawili yaliyokithiri yalikuwa na nguvu sana.

Uyunitariani na Ukalvini uliopitiliza vilikuwa nguvu pia. Lakini kuna makundi ya kati, na kuna makundi ya kati yanayozidi kuanzishwa hadi, kama ninavyosema, leo, pengine kutakuwa na madhehebu mia moja hivi, unajua, Wabaptisti, kitaalamu, dhehebu la Wabaptisti. Kwa hivyo ndio, kulikuwa na makundi ya kati, na hatimaye, kulikuwa na mengi yao.

Lakini hizo ni mbawa mbili kwa namna fulani. Kitu kingine, Wakongregationalist, Wabaptisti. Unaona kinachoendelea na hawa wanaojitenga, huku hawa watu huru katika suala la kanisa, sawa, kama aina ya mwikio kwa kanisa la Anglikana.

Sawa, ningependa, niko kwenye ukurasa wa 13. Ninachotaka kufanya sasa ni kutoa maoni kwa Wapuritani. Kwa hivyo, Wapuritani huja hapa Amerika.

Tumewaona wakija hapa, lakini si kila mtu aliyefurahishwa na Wapuritani. Kulikuwa na majibu fulani kwa Wapuritani, na kutokana na majibu haya yalitoka madhehebu mengi na uhuru zaidi, na makundi mengi ya kujitenga yalitoka kwenye majibu hayo. Hata hivyo, kulikuwa na majibu matatu makubwa kwa Wapuritani.

Kwa kweli nilitoa hotuba kuhusu hili katika kozi yangu ya Ukristo wa Marekani, lakini hakuna hata mmoja wenu aliyewahi kushiriki kozi hiyo, kwa hivyo tuko sawa. Sawa, acha nizungumzie zile kuu tatu. Nimeziorodhesha hapa.

Mwitikio mkubwa wa kwanza kwa Wapuritan ulikuwa mtu anayeitwa Roger Williams. Sasa, Roger Williams ana historia ya kuvutia. Yeye ni mmoja wa watu muhimu zaidi katika karne ya 17, na hakuna shaka kwamba alikuwa mmoja wa watu katika karne ya 17 katika historia ya kidini ya Marekani.

Ni jina la lazima kujulikana, Roger Williams. Kwa hivyo wacha niseme tu mambo machache kuhusu Roger Williams na kile kilichomfanya kuwa muhimu sana kama mwitikio kwa Wapuritan. Roger Williams alizaliwa Uingereza katika familia ya Waanglikana.

Kwa hivyo, alianza aina yake ya hija katika kanisa la Anglikana nchini Uingereza. Kwa hivyo hapo ndipo alipoanzia. Na kisha familia inahamia hapa Boston.

Na wakati anaishi Boston, anakuwa Mpuritani kwa namna fulani. Anabaki ndani ya kanisa la Anglikana, lakini anajiuliza kama kanisa la Anglikana linaweza kutakaswa kutoka ndani. Kwa hivyo, anaingia katika aina hii ya mila ya Wapuritani.

Hata hivyo, akishakuwa Mpuritani, anaanza kushawishika kwamba labda kanisa la Anglikana halitaokolewa hata kidogo. Kwa hivyo, anaanza kuwa na mawazo akiwa hapa Boston sasa. Sasa, Boston ilikuwa mahali pa Wapuritani sana, na ilikuwa na udhibiti wa maisha ya kidini na maisha ya kiraia.

Lakini anaanza kuwa na mawazo ya kujitenga, mawazo ya kujitegemea akiwa hapa Boston. Lakini hilo halitafanikiwa. Kwa hivyo lazima atoke hapa.

Kama atakuwa mtengano, kama atakuwa huru, lazima aondoke Boston. Na kwa hivyo anaondoka Boston, na anaelekea kusini kupitia jangwa, kihalisi, na anapata mahali panapoitwa nini? Anapaitaje? Providence. Kuna jina zuri la kibiblia, Providence.

Na akaanzisha mahali panapoitwa Providence. Anapata pakiwa na msingi wa kanuni nyingi, lakini kuna kanuni moja kuu ambayo anaamini ni kanuni ya kibiblia. Kwa hivyo akaanzisha Providence juu ya kanuni hiyo.

Na kanuni hiyo ndiyo kanuni ya uhuru wa kidini, uhuru wa kidini. Anaamini kwamba kuna haja ya kuwa na koloni la watu, koloni ambapo watu wanaweza kuja ambao wako huru kufuata dini, huru kufuata dini yoyote wanayotaka, huru kutokuwa wa kidini. Lakini anaamini katika uhuru kamili wa kidini na uhuru wa kidini, na Providence ndio mahali ambapo atafanya hivyo, tofauti na, bila shaka, kwa Wapuritani hapa juu ambao wana uhusiano mwingi wa kushikilia maisha ya kidini ya watu hapa juu Boston.

Kwa hivyo, aliiweka katika uhuru wa kidini. Sasa, haya ndiyo ningependa kuzingatia ikiwa ungependa. Angalia ninatumia neno uhuru wa kidini, uhuru wa kidini.

Sikutumia neno uvumilivu wa kidini. Uvumilivu wa kidini, tunavumilia. Huenda tukatofautiana na watu hawa.

Hapana, uhuru wa kidini ni uhuru kamili kwa kadiri Roger Williams alivyohusika. Kwa hivyo, alianzisha makubaliano haya, na anaita Providence, na hatimaye mahali hapo, bila shaka, pakaitwa Rhode Island and Providence Plantations, ambayo, kwa njia, haikuwa na uhusiano wowote na chochote, kwa hivyo usijaribu. Lakini jina refu zaidi la jimbo kati ya majimbo 50 ni Rhode Island, kwa sababu kitaalamu jina la jimbo ni Rhode Island and Providence Plantations, kwa hivyo kwa sababu ndilo jina refu zaidi la jimbo kati ya majimbo yote 50.

Kwa hivyo, hiyo ndiyo. Kuna ukweli usiojulikana sana. Labda hukuwa ukizungumzia hilo wakati wa kifungua kinywa asubuhi ya leo, lakini hiyo ndiyo kwamba alipata Providence na anaanzisha jambo hili.

Sawa, sasa wacha niseme tu kilichompata Roger Williams kwa sababu ni muhimu kwa aina hii ya majibu kwa Wapuritani. Kama yeye ni mtengano, kama yeye ni mtu huru, kama anataka uhuru kamili wa kidini, uhuru wa kidini, anajikuta lazima ajiunge na kundi fulani, na kwa hivyo anajiunge na Wabaptisti huko chini. Hawa ni Wabaptisti wa Kiingereza na Wabaptisti wa Wales, na kwa kweli, mnamo 1639, aliwasaidia kujenga kanisa lao, ambalo sasa ni; unaweza kuona kwamba kanisa huko Providence sio kanisa la asili.

Bila shaka, lilikuwa kanisa la kikoloni, lakini aliwasaidia kujenga kanisa la kwanza la Baptist huko Amerika kwa sababu aliamua kuungana na Wabaptisti. Hata hivyo, kwenu Wabaptisti huko nje, hamwezi kumshikilia kwa muda mrefu sana kwa sababu yeye ni Mbaptisti kwa wiki tatu au nne hivi. Roger Williams aliishia kuwa mtu huru kupita kiasi.

Aliishia kuwa kile tunachokiita mtafutaji. Sasa, hilo ni jambo lililokithiri katika mrengo wa mambo huru. Mtafutaji ni mtu ambaye si wa dhehebu lolote, anatafuta dini sahihi, anatafuta haki, katika hali yake, anatafuta aina sahihi ya Ukristo, na kadhalika.

Kwa hivyo, anaishia kuwa mtafutaji, na mwandishi wa wasifu wake, Perry Miller, alisema Roger Williams alianza kufikiria, alifikia mahali ambapo alianza kufikiria labda kuna Wakristo wawili tu duniani, yeye na mkewe, na kisha akaanza kumtilia shaka mkewe. Kwa hivyo, ikiwa wewe ni mtafutaji na unamkuta Mkristo mmoja tu, uko kwenye shida. Lakini hapo ndipo Roger Williams alipoishia kuwa mtafutaji.

Kwa hivyo, inavutia. Hija yake ni hadithi ya kuvutia tu kama Mwanglikana, Mpuritani, Mtenganishi, na Mbatizaji anayetafuta dini. Hiyo ndiyo hija ya Roger Williams.

Lakini yeye ni mwiba dhahiri, bila shaka, kwa Wapuritani kwa sababu ataanzisha koloni ambalo ni kinyume na alichopitia hapa Boston, kinyume na kile alichohisi ni ubaguzi na udhibiti mkali ambao Wapuritani walikuwa nao kwa maisha ya kidini huko Boston. Anataka mahali ambapo watu wanaweza kuja na kuwa huru kuwa wa kidini, huru kutokuwa wa kidini. Kwa hivyo hiyo ndiyo itikio la kwanza kwa Wapuritani, bila shaka kuhusu hilo.

Sawa, Roger Williams. Una maswali yoyote kuhusu Roger Williams? Muhimu sana. Katika kozi yetu ya Ukristo wa Marekani, tunahitaji kumzungumzia Roger Williams kwa sababu yeye ni mkosoaji mkubwa.

Sawa, nambari mbili ni Quakers. Mwitikio wa pili kwa Wapuritans ni Quakers. Sawa, Quakers walianzishwa hapa, chini kabisa ya orodha hapa.

Waquaker walianzishwa Uingereza na mtu anayeitwa George Fox. Hilo ni jina tu la kujulikana kuhusu mahali ambapo mambo haya yote ya kikanisa yanaelekea hapa. Lakini George Fox, mwanzilishi wa Waquaker.

Sasa, George Fox alikuwa Mwanglikana, bila shaka, kwa ufupi kuhusu George Fox. Alikuwa Mwanglikana, lakini alianza kupata hisia hii kwamba Mungu anafanya kazi naye kwa njia ya kibinafsi sana, mbali na muundo wa kanisa, mbali na liturujia ya kanisa. Na hivyo akaanza kupata hisia kwamba Mungu anafanya kazi. Kuna aina hii ya mwanga wa ndani wa Kristo akifanya kazi ndani yake na kupitia kwake.

Na George Fox akaanza kuhubiri injili hii, injili hii ya mwanga wa ndani wa Kristo. Hatimaye George Fox alipata harakati huru, na harakati huru iliitwa Quakers. Na sababu waliitwa Quakers, na kwa njia, ukitaka kuwaita Quakers dhehebu, dhehebu hilo lilikua haraka sana.

George Fox alianza kuhubiri, na kisha miaka michache baadaye, kulikuwa na Waquaker 50,000 nchini Uingereza. Sasa, ukitaka kujua jina la Waquaker, sababu ya kutetemeka ni kwamba, mwanzoni kabisa mwa harakati hiyo, kulikuwa na densi nyingi zikiendelea miongoni mwa Waquaker hawa. Na kwa hivyo neno Quaker likawa neno la dhahaka kwa watu hawa kwa sababu mikutano yao, mikutano yao ya kidini, ilikuwa na kelele nyingi sana pamoja na densi zote na kelele zote zilizokuwa zikiendelea na kila kitu.

Sasa, je, hivyo ndivyo wewe, unapofikiria mkutano wa Quaker leo, unavyofikiria hili au la? Unafikiria nini unapofikiria mkutano wa Quaker? Je, kuna yeyote kati yenu aliyewahi kuhudhuria mkutano wa Quaker kwa bahati yoyote? Nyumba ya mikutano

ya Quaker? Je, unafikiria keki za wali? Loo, Quaker. Loo, oatmeal. Hilo halikunijia akilini mara moja, Jesse, lakini hiyo ni shayiri ya Quaker, sivyo? Oats ya Quaker.

Je, shayiri za Quaker zinatengenezwa Pennsylvania? Pennsylvania ikawa jimbo la Quaker kwa sababu ilianzishwa na Quaker, William Penn. Lakini shayiri za Quaker, jimbo la Quaker, Quaker. Je, unafikiria kitu kingine chochote? Ukifikiria mkutano, itakuwaje ikiwa ungeingia kwenye mkutano wa Quaker? Ndiyo.

Sawa. Ingekuwa mkutano wa kimya sana. Wanawake wangukuwa katika. Hili si kweli miongoni mwa Waquaker wa kiinjili leo, lakini katika mikutano ya kitamaduni ya Waquaker, wanawake wako upande mmoja, wanaume wako upande mwingine, na mkutano ni kimya.

Na tu, hakuna liturujia kama hiyo. Hawafanyi sakramenti, na hawahubiri, na hawana wahudumu waliowekwa wakfu na kadhalika. Mtu anapoongozwa na roho, anasimama kusema, na kadhalika.

Naam, hiyo ni tofauti kabisa na hawa Quaker walipoanzishwa awali. Kwa hivyo walifanya hivyo, walifanya hivyo. Walifanya hivyo, na kukawa na kutulia.

Sababu ya hilo ilikuwa kwa sababu mikutano hii ilikuwa na kelele nyingi. Kulikuwa na Waquaker wa kutosha waliohisi tulikuwa tunapotoka sana katika suala la jinsi maisha ya kidini yanavyopaswa kuwa. Na kwa hivyo, kulikuwa na kinyume hiki, kwa namna fulani, mwitikio huu kwa hili.

Kwa hivyo, walitulia, na mikutano ilikuwa tulivu sana na yenye kugusa moyo wa roho na kadhalika. Lakini hakuna shaka kwamba Waquaker walikuwa na mwitikio kwa, um, mwitikio kwa, um, Wapuritan. Sawa.

Sasa, kwa ufupi, ili tu kuwafikisha kwenye ufuo huu, kwa sababu tuna kundi hili la kujitenga linaloitwa Quakers sasa, kundi hili huru. Sasa wanajiita Quakers. Na kwa njia, kwa hivyo hii itakuwa aina ya tatu ya dhehebu ambalo tumeona, sivyo? Tumewaona Congregationalists.

Tumewaona Wabaptisti. Sasa tunawaona Wakwaki. Sawa.

Walikuja kwenye fukwe hizi kujaribu kuingia Boston, na hawakuruhusiwa kuingia Boston. Wanawake wawili wa kwanza wa Quaker, kwa kweli, waliokuja hapa walirudishwa kwa meli kurudi Uingereza. Hawakuruhusiwa hata kushuka.

Kisha, Waquaker walianza kuja na kuingia Boston. Kwa hivyo, mamlaka za kiraia za Boston ziliwashughulikiaje Waquaker huko Boston? Unajua? Kwa sababu hatuwezi kuwa na hili. Hatuwezi kuwa na harakati hii huru.

Hatuwezi kuwa na harakati hii ya kujitenga. Ni uzushi, na itasababisha machafuko ya kiraia. Naam, walianza kuwatundika kwenye Boston Common.

Kwa hivyo, unapotembea katika Boston Common, kumbuka kwamba Boston Common ilikuwa mahali pa kunyongwa katika karne ya 18 na 19. Walikuwa wakiwanyongwa watu hapo. Kwa hivyo, walikuwa wakiwanyongwa Quakers kwenye Boston Common.

Na mmoja wa wanawake wa Quaker, kwa kifupi, ikiwa unaelekea ikulu, ikiwa unatazama ikulu usoni, upande wa kulia, kuna mwanamke ameketi, Mary Dwyer. Alikuwa mmoja wa wale waliotundikwa kwenye Jumba la Wawakilishi la Boston. Kwa hivyo hiyo hapo sanamu yake.

Kwa hivyo ndivyo Wapuritani walivyojaribu kukandamiza kundi hili huru kama hawa Waquaker. Sasa, hatimaye, walipata ushindi hapa, lakini walipopata ushindi hapa, hawakukaribishwa. Kwa kweli hawakukaribishwa.

Ukianza kuwanyonga watu kwenye Boston Common, unawaambia hawafanyi hivyo. Hatufurahii kuwa nawe. Hii si salamu nzuri, unajua, karibu Boston. Na kwa njia, tutakunyonga.

Lakini, walienda wapi? Wataenda wapi? Wataenda wapi? Wataenda Providence. Wataenda Providence. Roger Williams aliwakaribisha Rhode Island.

Kwa njia, hakuwapenda Waquaker; kitheolojia, hakupenda theolojia yao, lakini aliwakaribisha katika Kisiwa cha Rhode kwa sababu hapa ni mahali pa uhuru wa kidini. Walifurika hadi Providence na Kisiwa cha Rhode kwa idadi kubwa kutoka Boston kwa sababu walikaribishwa huko. Hiyo ndiyo itikio la pili kwa Wapuritan.

Sawa. Mwitikio wa tatu kwa Wapuritani ni mwanamke muhimu sana, mwanamke katika historia ya kanisa, na hakika katika kisa chetu, katika historia ya kanisa la Marekani, na jina lake ni Anne Hutchinson. Anne Hutchinson alikuwa Mpuritani aliyeishi Boston, lakini Anne Hutchinson alifanya jambo fulani.

Sasa kumbuka, huyu ni mwanamke anayefanya hivi sasa. Anne Hutchinson alifanya jambo ambalo hangepaswa kufanya kamwe. Anawaleta watu nyumbani kwake kujadili theolojia nyumbani kwake.

Sasa, na baadhi ya theolojia ya mshauri wake, John Cotton, alikubaliana nayo na baadhi hakukubaliana nayo, lakini alihisi kwamba tukiangalia Biblia na kujadili theolojia, hili ni jambo zuri sana kufanya. Naam, uongozi wa Wapuritani huko Boston haukupenda hili kwa sababu mbili. Nambari ya kwanza, alikuwa hivyo. Nambari ya kwanza, hawakupenda theolojia yake.

Walihisi kwamba alikuwa akijadili aina ya theolojia ya kupinga sheria na kadhalika. Hawakufurahishwa na theolojia yake, lakini nambari mbili, alikuwa akivunja kila aina ya kanuni za kijamii kwa sababu ulikuwa na mwanamke anayefundisha theolojia, na huwezi kuwa na hii. Mwanamke huyu hajawekwa wakfu.

Hayuko tayari , na hayuko tayari kuhudumu kwa njia hii. Kwa hivyo, Anne Hutchinson alikuwa mwitikio halisi, tuseme nini, kwa Wapuritani hapa Amerika. Hakuna shaka kuhusu hilo.

Kama mwanamke anayefundisha theolojia, alikuwa mwitikio halisi. Sawa, kwa hivyo kuna Anne Hutchinson. Sasa, maskini Anne yuko wapi? Ataenda wapi? Anaenda wapi? Anne Hutchinson yuko wapi? Alikuwa na watoto hawa wote.

Mumewe alifariki. Ataelekea wapi? Jesse Providence. Atashuka kwenda Providence.

Rhode Island itamkaribisha Anne Hutchinson na kumkaribisha kwa sababu ya uhuru wa kidini. Na watamruhusu mwanamke huyu, kama wanawake wa Quaker, kwa njia, huko Rhode Island walivyokuwa tayari wakizungumza. Watamruhusu mwanamke huyu kuzungumza, kufundisha theolojia, na kadhalika.

Sasa, ukiwa katika ikulu ya serikali, unaangalia ikulu ya serikali, unamwona Mary Dwyer upande mmoja. Upande mwingine, hii ni sanamu katika ikulu ya serikali. Unaona, hii ni sanamu ya Anne Hutchinson.

Kwa hivyo, huyo hapo, mtu halisi wa uhuru wa kidini. Ndiyo maana baraza la mawaziri lina wanawake hawa wawili pande zote mbili za baraza la mawaziri: kwa sababu ya hisia zao za uhuru wa kidini na uhuru wa kidini. Sawa, kwa hivyo chochote kuhusu Anne Hutchinson.

Kwa kifupi, Anne Hutchinson, hatimaye alihamia jimbo la juu la New York. Sijui ni kwa nini hasa aliondoka Providence, lakini alihamia jimbo la juu la New York. Na kulikuwa na aina fulani ya vita kidogo hapo kati ya wakoloni walioishi huko na Waamerika Asili walioishi huko, na aliuawa katika shambulio.

Na baadhi ya familia yake waliuawa katika shambulio, na hivyo ndivyo alivyokufa katika jimbo la juu la New York. Ni aina ya mwisho wa kusikitisha kwa Anne Hutchinson. Lakini kwa vyovyote vile, majibu hayo matatu, Roger Williams, Quakers, na Anne Hutchinson, yanatilia shaka sana mafundisho ya kanisa la Puritan na theolojia ya Puritan pia.

Kwa hivyo hilo lilikuwa muhimu sana. Sawa, kwa hivyo maswali kuhusu hili? Je, nimekupa mapumziko ya sekunde tano? Sijakupa. Ibariki mioyo yako.

Sekunde tano. Unastahili sekunde tano leo. Kwa hivyo subiri kidogo, pumzika tu.

Na labda unapofanya hivyo, pumzika tu. Hili ni jambo ambalo nitaandika ubaoni nikipata... Nitaandika tu hapa. Sawa, nitatumia hili baada ya dakika moja.

Dini na biashara. Una maswali yoyote? Unapumzika, unachanganyikiwa. Sawa, kwa hivyo umenipa maswali yako.

Tunakutana katika Pango la Simba Ijumaa, na kisha Jumatatu, tunafanya mtihani. Nitajaribu kufika hapa mapema kidogo na kutoa mtihani. Sawa, ninachotaka kufanya sasa ni kuzungumzia kuhusu kupungua kwa Upuritani nchini Marekani, kilichotokea na kupungua huku kwa Upuritani, na kama kuna aina yoyote ya masomo ya kujifunza kutokana na kupungua huku kwa Upuritani. Sawa.

Sawa. Kwa nini Wapuritani walipungua? Sasa, hebu tujifanye, hebu tukupeleke Salem, kama ilivyokuwa katika karne ya 19. Nao wanakupeleka kwenye mitaa fulani na kusema, hii si lazima iwe Salem tu.

Inaweza kuwa maeneo kama Ipswich, labda, au Hamilton. Ninafahamu tu maeneo kadhaa hayo huko Salem. Lakini unaingia Salem katika karne ya 19, na unapita mitaani huko.

Watakachokuonyesha ni nyumba nzuri za karne ya 19, nyumba za kifahari sana za karne ya 19. Na wakati mwingine watawaonyesha na kusema, hizi zilikuwa nyumba za Wapuritani. Kwa kweli, hazikuwa nyumba za Wapuritani wa awali.

Na kwa hivyo, nini kinaendelea hapa? Sababu ya kwanza ya kupungua kwa Upuritani ni ipi? Wapuritani wa awali, walipopata pesa, walirudisha pesa zao makanisani, si kwa familia zao. Walirudisha pesa zao makanisani au kwa jamii ya kiraia. Lakini hawakurudisha pesa zao ndani yao wenyewe.

Kwa hivyo, Wapuritani wa awali walipata pesa nyingi. Kwa nini walipata pesa nyingi, kwa njia, Wapuritani hao wa awali? Kwa nini walikuwa hivyo? Walipataje utajiri kiasi hicho? Ungefikiria nini? Loo, baadhi yao wangekuwa na watumwa, lakini nilikuwa nikifikiria aina yoyote ya tabia binafsi, labda za kibinafsi. Kwa sababu Wapuritani walifanya nini? Walifikiri unapaswa kuishi maisha ya kibinafsi vipi? Uhifadhi sana, mkali sana, uhifadhi sana, mwangalifu sana.

Hivyo ndivyo walivyoishi maisha yao binafsi. Waliamini kwamba hilo lilikuwa la kibiblia. Na hivyo hivyo, kwa sababu walikuwa wakiishi maisha ya ufugaji, uangalifu, na madhubuti, na walikuwa wakijenga biashara zao, walikuwa wakipata pesa nyingi katika biashara hizi.

Na kwa hivyo walikuwa wakirudisha pesa hizi kwenye biashara, na hiyo ilikua na kukua na kukua, au kurudi kwenye serikali ya kiraia. Hata hivyo, kilichotokea ni

kwamba kizazi cha pili, kizazi cha tatu, na kizazi cha nne kilianza kuchukua pesa hizo na kuzitumia wenyewe. Kwa hivyo, sababu ya kwanza ya kupungua kwa Upuritani ilikuwa ongezeko la utajiri.

Kwa hivyo nyumba hizo za karne ya 19 unazoziona, zile nyumba za kifahari sana, nzuri sana unazoziona huko Salem, Wapuritani wa awali hawangewahi kujenga nyumba kama hizo. Hawangewahi kujimimania pesa zao wenyewe. Walijimimania pesa zao katika biashara zao.

Kwa hivyo, ongezeko hili la utajiri pamoja na Wapuritani lilikuwa moja ya sababu za kupungua kwa Upuritani. Kwa hivyo sasa, sababu ya pili ya kupungua kwa Upuritani ilikuwa kupungua kwa shauku ya kidini. Kizazi cha kwanza au kizazi cha pili kilikuwa na shauku kubwa ya kidini.

Walijenga mji juu ya kilima ambapo watu wote duniani wangeweza kuona kwamba tunaishi; huu haukuwa utawala wa kitheokrasi hapa Boston, lakini tulikuwa tunaishi kulingana na sheria za Mungu. Na unajua, hii ni kitu. Hii ni kama Geneva, mji wa mfano kwa watu kutazama na kuona jinsi Wakristo wanavyounda jumuiya na kadhalika. Lakini kizazi cha pili, cha tatu, na cha nne kilipoteza ari hiyo ya kiinjili.

Hawakuwa na nia ya aina hiyo ya bidii ya kiinjili tena. Kwa hivyo wazo la Wapuritani la jamii inayotawaliwa na Mungu, unajua, ikisimamiwa na Mungu, ambalo lilitoweka miongoni mwa Wapuritani. Kwa hivyo, nilichofanya ni kwamba, unajua, ninapaswa kufanya aina ya PowerPoint kwa hili.

Inaonekana kama hiyo ingekuwa rahisi sana kusanidi, lakini labda ningepaswa kufanya PowerPoint kwa hili pia. Sawa, nina kazi yangu ya nyumbani. Lakini hiyo ilimaanisha kwamba unazunguka -zunguka hapa kwa sababu siwezi kukuambia ni ipi iliyotangulia.

Namaanisha, ingekuwa vizuri kusema hivyo. Ni ipi iliyotangulia? Je, walipoteza ari yao ya kidini au la? Ni ipi iliyotangulia? Je, walipata utajiri wa kweli? Na kwa kuwa matajiri na kumwaga pesa ndani yao wenyewe, je, hiyo iliwafanya kupoteza ari yao ya kidini? Au walipoteza ari yao ya kidini na kwa hivyo, kwa sababu hawakuwa wakifikiria dini kama kitovu cha maisha yao, basi wakawa na hamu kubwa ya biashara na utajiri? Na hivyo, je, ndivyo ilivyokwenda? Naam, ninachoweza kusema ni kwamba si moja au nyingine; ni vyote viwili.

Kwa hivyo badala ya kuona moja ikitangulia nyingine, lazima uione kama mzunguko, kama duara. Kuzunguka duara hili ndiko kulikosababisha kupungua kwa Upuritani wakati huo. Kwa hivyo, hilo likawa muhimu sana kwa Upuritani.

Haikuweza kujiendeleza kwa zaidi ya kizazi cha pili au zaidi. Unapofika kizazi cha nne, kizazi cha tano cha Wapuritani, hawaishi au hawaamini kama wazazi wao au babu na

bibi zao au babu na bibi zao walivyoishi na kuamini. Kwa hivyo mfano wa hili sasa ni, samahani.

Mfano wa hili ni jambo lililotokea kati ya 1657 na 1662. Wapuritani, watu waliokuwa Wapuritani, walianzisha kile kilichoitwa agano la nusu, na walianzisha agano hilo wakati wa miaka hiyo. Sasa, agano la nusu lilimaanisha kwamba, katika siku za zamani, ungeweza kuwa wa kanisa tu ikiwa ungetoa ishara ya uongofu.

Kama ulisema, Mimi ni mtoto wa Kristo, naamini nimeongoka, nataka kujiunga na kanisa. Au kama, kwa upande wa, kwa sababu watu hawa walikuwa wakibatiza watoto wachanga, au nataka mtoto wangu mchanga abatizwe kanisani kwa sababu nataka mtoto wangu mchanga alelewe katika jamii ya waumini na kadhalika. Sawa, hiyo ndiyo siku za zamani.

Sasa, hatimaye waliendeleza agano la nusu kati ya Wapuritani; agano la nusu lilisema unaweza kuwa mfuasi wa kanisa ikiwa wewe ni mtu mzuri, mwenye maadili mema, na mwenye maadili mema. Huna haja ya kutoa ushuhuda wa uzoefu fulani wa uongofu. Huna haja ya kutoa ushuhuda kwamba wewe ni mtoto wa Kristo.

Unaweza kuwa mfuasi wa kanisa; ukiwa mtu mzuri, kanisa litakukubali. Agano la nusu litaruhusu hilo. Au kama wewe si mwamini na ungependa mtoto wako abatizwe, na mtoto wako mchanga abatizwe kanisani, hilo ni sawa.

Kwa hivyo kilichotokea na agano la nusu ni kwamba kanisa kimsingi lilifungua milango kwa watu ambao vinginevyo hawangeweza kuwa wa kanisa katika vizazi vilivyopita. Agano la nusu lilikuwa ni onyesho kwamba Wapuritani walikuwa wamepoteza aina yao ya uelewa wa asili wa kanisa. Walikuwa wamewapoteza, unajua, hupati watu wowote wa kuchaguliwa mara mbili katika agano hili la nusu.

Walikuwa wamepoteza theolojia yao, kwa namna fulani wamepoteza njia yao. Wengi wa Wapuritani hawa kisha wakawa, hawakuwa wameshikamana tena na Kanisa la Uingereza. Wengi wao, bila shaka, wakawa Wakongregationalist, na hatimaye, baadhi yao wakawa Wayunitariani hata pale walipokataa Utatu.

Kwa hivyo walifuata njia hiyo, lakini hiyo ndiyo kupungua kwa Upuritani. Sawa. Sawa.

Kwa hivyo sasa, vipi kuhusu kupungua huko kwa Upuritani? Je, kuna yeyote kati yenu anayetumia kitabu cha Max Weber, Maadili ya Kiprotestanti na Roho ya Ubepari, kwa kozi yoyote yako? Je, kuna yeyote anayetumia kitabu hicho kwa kozi yoyote? Sawa. Ni kitabu cha kuvutia sana. Na unajua, Maadili ya Kiprotestanti na Roho ya Ubepari, maadili ya Kiprotestanti ya uhifadhi, kuokoa, fahamu, kufanya kazi kwa ufahamu, wito kama msingi wa ubepari katika ulimwengu wa Magharibi.

Ni kitabu cha kuvutia sana ukipata nafasi ya kukiongeza kwenye orodha yako ya vitabu vya kiangazi. Uwe na siku njema, nasi tutakuona Ijumaa katika Pango la Simba.

Huyu ni Dkt. Roger Greene katika kozi yake, Matengenezo ya Sasa. Hii ni kipindi cha 9 kuhusu Upuritani.